

Subjekt jako fenomén a jako skutečnost

Rozhodující je naše chápání fenomenality: skutečnost se může v jevu jevit, „vyjevovat“, ale může se také za jevem skrývat, tj. ve své „skutečnosti“ může zůstat až za jevem. Zdá se, že musíme připustit, že v jevu se skutečnost sice nějak jeví, ale že se nejví celá, že se nejví jakožto taková, ale jen omezeně, možná dokonce zkresleně nebo docela chybně. Mezi fenoménem a skutečností, která se v něm vyjevuje, je vždycky rozdíl. Kant tento rozdíl dokonce absolutizoval svým důrazem na nepoznatelnost „věci o sobě“. Když ovšem nahlédneme, že je rozdíl mezi bytím nějaké skutečnosti a jejím postupným a vždy částečným vyjevováním v čase (a ovšem i v prostoru), musíme si uvědomit, že skutečnost, která je vždycky nějakým typem dění, se může vyjevit jen a výhradně ve své aktualitě (tj. aktuální přítomnosti), kdy se sice jiným takovým svým „vyjevením“ ať v minulosti (v případě pravé události v její bylosti), ať v budoucnosti (v případě pravé události v její budoucnosti) v lecčem podobá, takže může v mnohém jiné aktuální přítomnosti připomínat, musíme si uvědomit, že událost je (pravou nebo nepravou) událostí především díky tomu, že nezůstává ani u stejné podoby, a už vůbec u neměnného tvaru, nýbrž díky tomu, že jí dochází ke změnám, že se v onom „dění“ opravdu něco děje, nikoli díky tomu, že se něco (a třeba v převaze proti proměně) ne-děje, ne-hýbe, zůstává beze změny.

(Písek, 130423–1.)